

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

M. Antonij Maioragij|| Orationes|| Et Praefa-||tiones

Majoragio, Marcantonio

Monasterii VWestphal., 1599

VD16 ZV 10313

XI. In Ciceronis Oratorem ad M. Brutum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68843)

IN M. TVLLII
CICERONIS ORATO-
rem ad M. Brutum.

P R A E F A T I O X I.

Cum multa sint, Auditores, in hac tam illustri
Mundi machina, tamq̃ immensa rerum vniuer-
sitate, totiusq̃ cœli ambitu, non mediocri digna admi-
ratione: tamen in primis humani Animi natura mihi,
diligentiùs omnia perpendenti, talis esse videtur, vt e-
am præter cætera quiuis summè admirari, atq̃ suspi-
cere debeat. Vt enim hoc loco præmittam, ex
tot animantium generibus, solum hominem rationis
esse participem: per quam (vt ait Cicero) conse- Offic. 1.
quentia cernat: principia & rerum causas videat, ea. pag. 3. a.
rumq̃ue progressus & quasi antecessiones non igno-
ret: similitudines comparet: rebusq̃ue præsentibus
adiungat, atque annectat futuras, facile totiùs vitæ
cursum videat, ad eamq̃ degendam præparet res ne-
cessarias: Vt nihil dicam de tam multiplici scientia-
rum varietate, quæ vel ad orationem aptè, & distin-
ctè, politeq̃ conformandam, vel ad vitam & mores
honestè atque liberaliter instituendos, vel denique re-
rum occultarum, & ab ipsa natura inuolutarum cog-
nitionem pertinet: in quibus tanquam in Campo quo-
dam

dam Martio, se exercens optimi cuiusq; mens & cogitatio, mirum dictu quantopere illustretur, & excellat: Ut tot & tam varia instrumentorum, operum, artium generata ceam, quae singula si quis paulo accuratius considerare voluerit, non dubium est, quin obstupescat. Ut haec (inquam) & cetera penè infinita, quae magnam animaduertenti facile possint admirationem concitare, hoc tempore non commemorem: Nihil enim est arte, aut manu factum, quod animus noster excogitando non inuenierit: quid admirabilis dici aut cogitari potest, quam quod ea vis est animi nostri, nullis viceris finibus aut terminis claudi circumscribere possit: sed omnem infinitatem peregrinetur, & nullo certo vnquam tempore, aut loco conquiescat. Vnde eius & rigo merito diuina creditur: quia motu cietur inuolare & suo: & viget, & sentit, & meminit, & praesidet in infinitum. Nam si longissime voluerimus respicere spacium praeteriti temporis, & hominum memoriam recordari vltimam: tamen ultra etiam animus progredietur, atq; illa secula ipse secum meditabitur, quibus (vt ait Ouidius)

Metam. 1.

Vnus erat toto naturae vultus in orbe,
Quem dixere Chaos, rudis indigestaq; moles.

Et quibus

Nullus adhuc Mundo praebebat lumina Titan,
Nec noua crescendo reparabat cornua Phoebe.

Et deniq; quibus nihil adhuc esset conditum, aut creatum: aut id, quod beatum est & aeternum, sua tantum beatitudine contentum, sine vlla societate, vel hominum, vel Deorum vigeat: in quo tamen nul-

lum

lum principium cogitando reperiet. Quòd si contra futuri temporis finem aliquam querere cogitatione tentauerimus, id nullo modo patietur animus noster, qui semper ultra tendere paratus est. Vt enim vera sit Stoicorum sententia, quam etiam Theologi nostri sequuntur: Fore aliquando, vt totus hic Mundus ardore deflagret: tamen etiam ultra deflagrationem illà, cognitionem suã extendit animus, & sempiternis saeculorum atatibus in caelo summa felicitate se fruiturum confidit. Quid, quòd etiam supra rotundam illam caeli conuersionem nostra mens euolat, & immensum quoddam spaciū ibi confingit, in quo nullus omnino sit finis, aut terminus? Quid, quòd vniuersas mundi partes momento temporis peragere facillimè potest? Nulla est enim (vt ait Cicero) tanta celeritas, quae possit cum animi celeritate contendere: vt longè praestantior sit animus noster, quàm vel Luna, vel Sol, vel Stella, vel deniq; Coelum vniuersum, quod non nisi certo tempore cursum suum conficere potest: cùm interim animus ad totius caelestis spaciū peragratiōem tempore non indigeat, sed eam momento conficiat. Huc accedit illa animi maxime celebranda nobilitas, quòd rerum omnium imagines atq; formas in se continet: vt hac in re Menti illi diuina, quam nostri Dei Filium appellant, quàm similimus esse videatur. Sicuti enim in Mente illa diuina, non aliter, atq; in amoenissimo quodam horto, perfectissima rerum omnium Idea consistit & dicuntur; vnde vim habeant vniuersa, quae in caelo, quae in mari, quae in terra gignuntur: ita in animo nostro sunt impressa, atq; insignita ab ipsa Natura, rerū ferè omnium

Tusc. Qu.
lib. i. pag.
157. a.

T t

nium

niū notiones, sine quib. nihil omnino intelligere posse-
 mus. Verū ita Deorū providentia conformati sumus, ut
 nihil sit ex omnib. rebus, q̄ nobis animus noster non fa-
 cile repræsētare possit. Quoties enim volumus, vel ami-
 ci nostri speciē, vel equi, vel canis, vel villa, vel ciuitatis,
 vel cuiuslibet deniq; rei, animo cernimus. Imo vero ve-
 ua etiam, & quae nunquam in rerum natura fuerunt,
 fingere cogitatione possumus: ut montes aureos, ada-
 mantinam ciuitatem, volantes hominum legiones.
 Quid, illud quantū tandem faciendum est, quod omni-
 bus quandam quasi perfectionem addit animus no-
 ster? Neque enim res tam pulchra, vel tam absolu-
 ta esse potest, quā non pulchriorem, aut absolutiorem
 cogitare possumus. Sunt enim animi nostri (quem-
 admodum Platonicus censuere) propria rerum omni-
 um rationes, seu definitiones: quoniam generaliatan-
 tum, quae non sensibus subiecta sunt, sed animo com-
 prehenduntur, definiuntur solent. Itaque nihil, ut est in
 rerum natura, sed ut est in animo, perfectē definiunt.
 Nihil enim (ait Cicero) simplici in genere, ex om-
 ni parte perfectum Natura expoluit. In animo ve-
 rò perfecta est cuiusque rei ratio. Quamobrem ani-
 mus cuiusuis (ut antea dixi) penē infinitas sibi eas re-
 rū definitiones format, quae omnino in se perfecta sunt,
 sed in nullo prorsus indiuiduo esse possunt. Ut ecce Phi-
 losophum eum esse dicimus, qui omnium diuinarum,
 atque humanarum rerum cognitionem habeat: ac cer-
 tē nullus vnquā post hominum memoriam res diuinas,
 atq; humanas cognouit: itaq; nullus esset hac ratione
 Phi-

De Inuent.
 lib. 20. pa.
 62. b.

Philosophus. Verum quia nemo perfectus esse potest: Quamò quis plura didicerit, atq; cognouerit, tamò Philosophi nomine dignior esse iudicabitur. Quod idem fit etiam in reliquis artibus, & scientijs omnibus: ut quò quis ad perfectam illà rationem propiùs accedit; tantò praestantior opifex habeatur. Quod cum optimè, sicuti cetera omnia, Cicero noster intellexisset: conatus est hoc in Opere, quod interpretaturi sumus, Perfecti Oratoris formam, non quae reuera fuerit vnquam, aut sit, aut futura sit in aliquo homine; sed quam ipse magnus Orator animo comprehendebat, exprimere, Rem sanè difficilem, & arduam: ut idem ipse non vno in loco testatur: sed quam tamen adè scienter, & artificio sè confecit, ut non meliùs Zeusi Helenam, aut Praxiteles Venerem expresserit. Quicquid enim habuit facultatis in dicendo, quicquid artis, quicquid eloquentiae, id totum in hoc Opus contulit: ut non tantum perfecti Oratoris effigiem in Opere nobis expressam relinqueret: sed ipsum etià Opus ad illà perfectae eloquentiae formam, quam proximè fieri posset, accederet. Itaq; nò solum eam utilitatem ex hoc Opere studiosus, atq; diligens lector reportabit, ut qualis esse debeat perfectus Orator, intelligat: sed illà etiam lögè maiorem, ut ipse doctè & politè planeq; Oratoriè dicere, atq; scribere possit. Nò enim aliud Opus facile reperitur, in quo vel maior variarum disciplinarum eruditio, vel grauiores sententiae, vel splendidiora verba appareant. Ad hac accedit mira quadam orationis iucunditas, atq; suauitas, quae facile non omnino desidem, aut ignauum allicere lectorem possit. Atq; ut fauilius quisq; vestrum in hanc summa elo-

Cicer.
in Orator.
ad Brutum
p. 199. b.

quentia viam pleno gradu possit ingredi: totius Operis
 Argumentum paucis verbis explicabo. Quo tempore
 Caesar, deuictio iam in Pharsalia Pompeio, bellum in A-
 phrica gerebat, & M. Brutum Togata Gallia profece-
 rat, scripsit: ad Ciceronem Brutus, quoniam ei maxi-
 mē familiaris erat, & ab eo plurimum amabatur: ut
 sibi scriptis explicaret, quam esse optimam speciem, &
 quasi figuram dicendi censeret. Quod licet admodum
 difficile, atq; arduum Ciceroni videretur, quippe qui,
 quod animo cernebat, neq; verbis satis exprimere, ne-
 que scriptis mandare se posse, consideret: tamen ma-
 ctus amore Bruti, quem vnicē diligebat, Opus hoc &
 doctissimum, & elegantissimum conscripsit: in quo sin-
 gulas Eloquentia partes, & dicendi genera ita studio-
 sē persequitur, ut nihil enucleatius fieri possit. Perfe-
 ctum verò eam appellari posse ait: qui & humilia sub-
 tilter, & magna grauiter, & mediocriter temperatē
 potest dicere, atq; ornare, que vult: omnesq; omnium
 rerum, que ad dicendum pertinent, fontes animo at
 memoria continet. Atque hæc quidem ea est Perfecti
 Oratoris species, ut in Opere Cicero describit. Et quā-
 uis post homines natos nullus vnquam talis extiterit,
 neq; postea futurus sit: tamen in animo nostro insidet
 eximia hæc eloquentia species, cuius (ut cuiusq; est in-
 geniūm) alius aliam partem arripit; nemo autem vnus
 totam assequitur. Nam ut ab Heroicis vsq; temporibus
 exordiar, & breuiter aliquos eorum commemorem,
 qui in eloquentia floruerunt: Tres potissimū ab Ho-
 mero, Poëtarum Principe, viros tanquam eloquentes
 inuenio celebratos fuisse: Menelaum, Nestorem, Vlyssē.

Pag. 206. a.

sem: quorum tamen nulli perfectam tribuit eloquentiam. Nam alium in alia re floruisse ostendit. Subtilem enim, & breuem, cum animi iucunditate, & propria, & carentem superuacaneis eloquentiam Menelao dedit:

Παῦρα μὲν, ἀλλὰ μαλὰ λιγύως· ἐπεὶ οὐ πολὺ μῦθος.
Nestori temperatum orationis genus, & iucunditate eam attribuit, qua nulla singi maior potest: Nam ab eius ore melle dulciorem fluere dixit orationem:

Homer. Ili ad. 3. v. 216.

Τὸ καὶ ἀπὸ γλώσσης μέλι καὶ γλυκίων ῥέει ἀυδὴ.
In Ulysse sublime dicendi genus, & summam vim esse voluit. Nam eius orationem similem niuibus hybernis esse dixit, hoc est, (vt Plinius interpretatur) crebram, assiduam, & largam, postremo diuinam & caelestem:

Homer. Ili ad. 1. v. 249
Quint. Instit. Orat. li. 12. c. 10.

Καὶ ἔπειτα νικάδεος ἰν' ἐοικότα χειμερίησιν.
Subsequenti vero tempore tradunt Periclem, Athenensium Principem, in sublimi dicendi genere logè prioribus omnibus praestitisse: aded, vt etiam si inuitis Atheniensibus verba facere inciperet, tamen eius omnibus mirè grata esset oratio. De quo sic Eupolis scriptum reliquit:

Hom. Iliad. 3. v. 224.

πρὸς δὲ γ' αὐτὸ τῷ τάχ' εἰ
Πειθῶ τις ἐπεκάθητ' αὐτῷ χεῖλεσιν,
Οὕτως ἐκίλη· καὶ μόνον τῶν Ῥητόρων
Τὸ κέντρον ἐγκατέλιπε τοῖς ἀκροωμένοις.

Cic. in Bru 67. 168. a. 169. b.

Aristophanes verò vim eiusdem Periclis fulminibus comparat:

Ἡσραπί', ἐβρόντα, σιωκόμενα τὴν Ελλάδα.
Iam verò tota florente Graecia, cum iam eloquentia summum ad culmē peruenisse videretur, nemo tamen

Aristop. in Acharnensibus.

Quint. lib.
12. c. 10. &
li. 10. c. 2. b

inuentus est, qui vnus omnia prestare posset: hinc est, quod disparitate fuerint Oratorum laudes, & alius alia in re commendatus. Nam grauitas & vis Demosthenis celebratur, iucunditas Isocratis, subtilitas Lysiae, sonitus Aeschini, acumen Hyperidis, copia Platonis. Apud Romanos etiam à Quintiliano celebratam uenit uim Caesaris, indolem Caelij, subtilitatem Calpurnij, grauitatem Bruti, acumen Sulpitij, acerbitatem Caesij, diligentiam Pollionis, dignitatem Messala sanctitatem Calui, copiam Senecae, uires Africani, maturitatem Africani, iucunditatem Crispi, sonum Trachali, elegantiam Secundi. Verum cum nemo possit (ut iam ante diximus) virtutes omnes oratorias assequi, tanto laudabilior quisque est, quanto plures affectus fuerit. Hinc in

pag. 167. b.

Libro de Claris Oratoribus à Cicerone prope iam perfectus Orator Demosthenes appellatur, quod nihil acutè inueniri potuerit in eis causis, quas scripsit, nihil subdole, nihil versute, quod ille non uiderit: nihil subtiliter dici, nihil pressè, nihil enucleatè, quo fieri possit aliquid limatius: nihil contra grande, nihil incitatum, nihil ornatum, vel uerborum grauitate, vel sententiarum, quo quicquam esset elatius. Sed tamen etiam

Cic. ad Brutum, pag. 199. a.
Pag. 206. a

huic ad perfectam illam Oratoris speciem multa defuerunt. Nam & ab Aeschine exagitatus fuit, ut patet in hoc Opere Cicero ita de eo loquitur: Vtique edifficiles ac morosi sumus, ut nobis non satisfaciat ipse Demosthenes: qui quanquam vnus emmet inter omnes in omni genere dicendi: tamen non semper implet aures meas: ita sunt auida & capaces, & semper aliquis impensum, infinitumq; desiderant. At Ci.

Inst. Orat. lib. 10. c. 1.

per aliquis impensum, infinitumq; desiderant. At Ci.

cero noster (vt ait Quintilianus) cum se totum ad imitationem Gracorum contulisset, effinxit vim Demosthenis, copiam Platonis, iucunditatem Isocratis: vt dono quodam Providentiae genitus esse videatur, in quo totas vires suas eloquentia experiretur. Quod licet ita esse mihi persuasum sit, tamen etiam hunc suorum homines temporum incesse audebant, vt tumidiorem, & Asianum, & redundantem, & in repetitionibus nimium, & in salibus aliquando frigidum, & in compositione fractum, exultantem, ac penè viro molliorem. Vnde verissimum illud M. Antonij videtur: Vix Deo concessum esse, vt omnes dicendi virtutes, & perfectam eloquentiam habeat. Sed tamen ea est huius summae virtutis excellentia, vt quavis etiam minima pars Eloquentia plurimum prodesse possit. Itaque pro se quisque literarum amantissimus eniti debet, vt hoc bono, quo nullum optabilius, nullum praestantius, neque datum est mortali generi, Deorum concessu atque munere, neque dabitur, quam ornatissimus esse videatur. Quod ita facillimè faciet, si Ciceronis Opera quidem omnia, sed ea praecipuè, quibus Rhetorum mysteria patefecit, accuratissimè studiosissimeque perlegerit: quo in numero Librum hunc, & primo quidem in loco ponendum censeo. Qui licet aliquam in se difficultatem atque obscuritatem habeat: tamen hac utilitate maxima, quae ex eius intelligentia nascitur, compensari potest. Mitto enim hoc loco Latini orationis splendorem, qui maximè lucet hoc in Opere, verborum & sententiarum ornamenta, plurima cuiusque generis dicendi lumina, reconditā multarum rerum eruditionem.

Quid vtilius esse potest ei, qui Latine aliquid vel scribere, vel pronunciare velit, quam scire, quomodo quidque dicendum sit? quo dicendi genere quavis in causa sit utendum? quae sit forma optima, quod $\chi\alpha\rho\alpha\chi\tau\eta\varsigma$ Graece dicitur? quid porro praestabilius, quam numeros, & quasi pedes orationis intelligere, quod vnum maxime solet imperitum Oratorem a perito distinguere? Atque hac omnia tam ingeniosè, tam acutè iraduntur hoc in Opere, ut qui ea rectè percipere potest, nullum alium auctorem desideret. Neque quonquam vestrum Operis obscuritas perterrefaciat, Nam ita nos interpretatione nostra singula illustrare statuimus, ut etiam Artis Oratoria penitus rudes, si diligenter animum aduertere voluerint, plurimum se arbitrentur adeptos, & ad dicendum, & ad intelligendum. Ego igitur, quantum facultas mea tulerit, communi omnium vestrum vtilitati inferuire studebo, atque vnicuique dictum illud *Æneæ Virgiliani succinam*:

Aen. 12.

Disce puer virtutem ex me, verumque laborem:
Fortunam ex alijs.

Vos (ut ingenuos decet adolescentes) discendi cupiditate alleciti, hunc in locum magna cum modestia venire, & quae declarabuntur à nobis, diligenter audire, atque memoria mandare debetis.